

NATURA 2000 hatásbecslés a Matyó Öntözési Közösség Öntözési Szolgáltató Kft. Mezőkövesdi öntözőtelepeinek építésének, üzemeltetésének hatásainak vizsgálatához

Készítette:

**Nyíri Sándor
szakértő
SZ-025/2011.**

Nyíregyháza, 2021. december

Előzmény

A Matyó Öntözési Közösség Öntözési Szolgáltató Kft. jó minőségű szántó művelési ágú területeken gazdálkodik Mezőkövesd külterületén. A biztonságosabb, gazdaságosabb, kiszámíthatóbb termelés érdekében a használatukban lévő földterületeik egy részén a napjainkban legmodernebb, víztakarékos talajt - növényt egyaránt kímélő, lineár öntözőtelepet kívánnak létesíteni. Az öntözni kívánt terület alkalmas a napjainkban használatos és forgalmazott legmodernebb, víztakarékos talajt - növényt egyaránt kímélő lineár öntöző berendezés telepítésére és üzemeltetésére. E korszerű lineár öntözőberendezések alkalmazásával és üzemeltetésével 20-30 % öntözővíz, valamint energia megtakarítás érhető el. A terület öntözőtelep létesítésére megfelelő, az öntözővíz a Hór-völgyi víztározóból megoldható.

A tervezett öntözőtelep NATURA 2000 területeket érint. Ennek megfelelően a tervezett tevékenység előzetes vizsgálat köteles, mely előzetes vizsgálat részeként NATURA Hatásbecslés elkészítése is szükséges.

1. PROJEKTADATOK

Beruházó

Matyó Öntözési Közösség Öntözési Szolgáltató Kft.	3400 Mezőkövesd, Szihalmi út 4.
A tevékenység megnevezése:	öntözőtelep
A tervezett tevékenység folytatásának helye:	EVD melléklete szerint
A terület nagysága:	cc. 1250 ha

Az építési helyszín

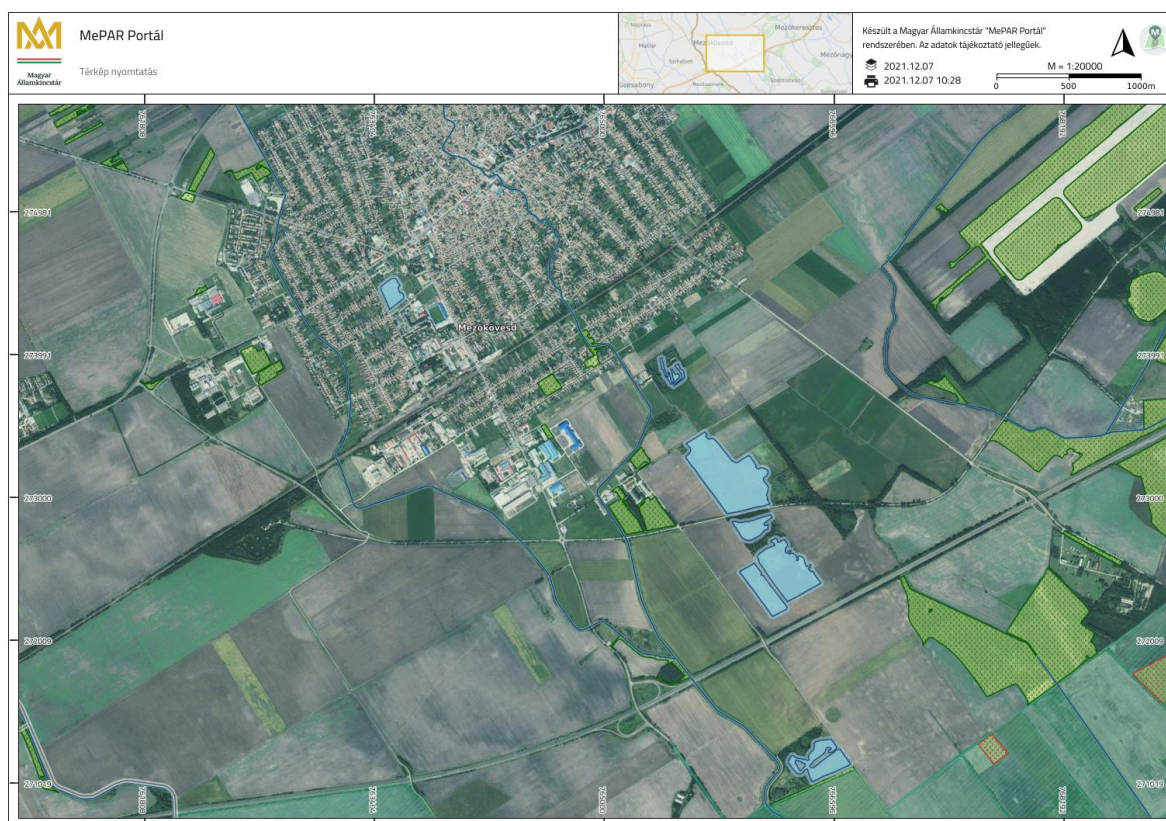
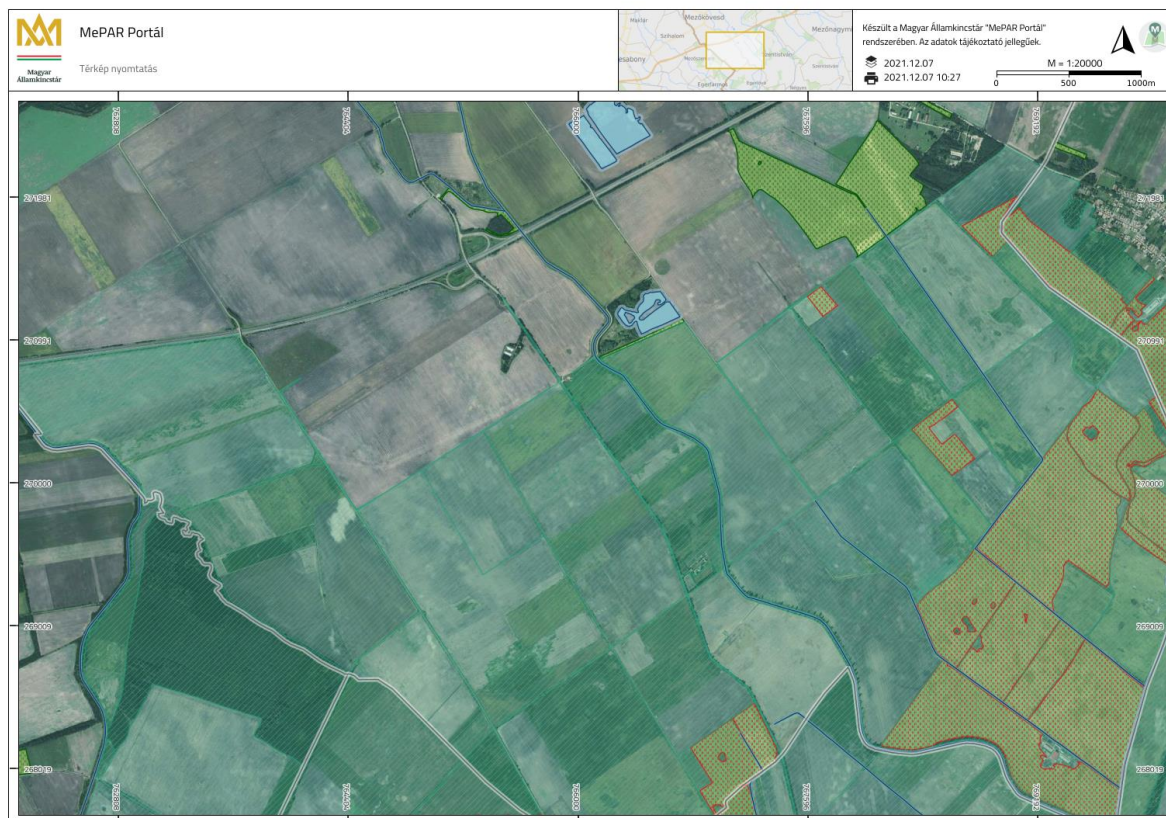
A tervezett öntözőtelep építése az alábbi adatokkal jellemezhető területen történik:

helység	művelés ág	munkafolyamat
Mezőkövesd	víztározó	üzemeltetési fázisban vízkivétel
	földút	öntözőtelep létesítése, üzemeltetése
	szántó	öntözőtelep létesítése, üzemeltetése

A tervezett beruházással érintett ingatlanok Mezőkövesd külterületén helyezkednek el. A beruházással érintett területek szántók, kivett területek, víztározó, földút.

Az öntözési közösség által tervezett beruházás két részre osztható. A két különálló egység Mezőköves Északi és Déli részén helyezkedik el.

A Déli területek NATRURA 2000 érintettségük, vagy azokkal határosak.

2. AZ ÉRINTETT NATURA 2000-ES TERÜLETEK BEMUTATÁSA

A térség természeti állapotértékelése

Az ökológiai és gazdasági egységként működő Kárpát-medencét és Nagy-Magyarországot feldaraboló trianoni politikai határok alapvetően megváltoztatták egyes térségek életét. Az államhatárok természetföldrajzi tájakat, gazdaságföldrajzi egységeket feldarabolva megszüntették a korábbi regionális kapcsolatokat. A központjukat veszített települések, kistérségek fokozatosan halmozottan hátrányos helyzetbe kerültek és évtizedek alatt létrejött egy elmaradott rurális övezet a keleti határ mentén, amely területet immár szemléletesen a „periféria perifériájaként” említene.

A térségre aprófalvas településszerkezet jellemző, zömmel a pusztai rész körül, a pusztai tömbben – jelenleg, évezredek óta először- nem található település. Az elmúlt évtizedekben az itt található tanyák nagy részét is elhagyták, amelyek nem ürültek ki, azok elsősorban állattartó telepként működnek. A Batúz-tanyán 2017-ben a Bükki Nemzeti Park alakított ki Természetvédelmi Kezelési Központot, amely egy extenzív tartástechnológiára alapozott állattartó telep a Borsodi-Mezőség Tájvédelmi Körzet védett gyepterületeinek kezelésére és fenntartására.

Az elmúlt 20-30 év gazdasági változásai következtében a munkahelyek száma jelentősen lecsökkent, ezért a fiatalok elvándorolnak, a települések előregednek és egyre kisebb létszámúak. A helyben maradók nagy arányban munkanélküli, vagy közmunkás.

A lakosság a hátrányos gazdasági helyzet miatt elvándorol, a települések az előregedés jeleit mutatják. A munkanélküliség rendkívül magas. Természetvédelmi károkozások viszonylag ritkán fordulnak elő, elsősorban a téli időszakban a fák engedély nélküli kivágása, tavasztól őszig a gyógynövények, gombák védett területeken történő gyűjtése jellemző. A Borsodi-Mezőségre tradicionálisan a legeltető állattartás volt jellemző. Az elmúlt évszázad folyamán ez megváltozott, egyre több gyeptörtek fel és hasznosították szántóként. De manapság is a mezőgazdaság a legjelentősebb gazdasági ág, nagyobb ipari létesítmények nem jellemzőek. Egyre fontosabbá válik azonban a turizmus, elsősorban a Tisza-menti településeken. A védett területeken művelési ág szerint a területen gyepek vannak túlsúlyban, majd a szántó következik. A többi művelési ág aránya (gyümölcsös, erdő, nádas stb) nem jelentős. A terület igen nagy része állami tulajdon, azon belül is a BNPI vagyonkezelés dominál, amely kedvező természetvédelmi helyzetet teremt, mivel gazdálkodóknak való haszonbérletbe adás esetén, a Nemzeti Park olyan kezelési előírásokat határoz meg, amelyek a természetvédelmi szempontokat hangsúlyosan figyelembe veszik.

Évszázadokon keresztül a térség meghatározó gazdálkodási formája a gyepgazdálkodás és a hozzá kapcsolódó pásztoroló állattartás volt. Jelenleg a legjelentősebb, mind létszámban, mind a legeltetett terület nagyságában is a szarvasmarha tartás, a juh állomány nagysága azonban folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, mára visszaszorult a terület északi részére, a geleji és a mezőcsáti legelőkre. Ló legeltetése évtizedekig 1-2 háta számítva nem volt, de mára újra legel egy 80-as létszámú ménes a déli részen, a Batúz-tanya környéki gyepeken. A bivaly, a kecske és a szamár szinte teljesen eltűnt a területről. Korábban még sertést is „legeltettek” és makkoltattak, ennek utolsó nyomai a 20. század végén még Tiszabábolna mellett megvoltak (falusi konda). A legeltetéshez szorosan kapcsolódó élőhelytípus a fás legelő, ennek egyetlen élő példája a területen a Tiszabábolnai Tölgyes. A tölgyek folyamatos kiöregedése és pusztulása miatt beavatkozás szükséges a területen, az újulatok megvédése és a jelenlegi fás legelő mellett, egy feltört gyepterületen egy újabb fás legelő kialakítás van folyamatban a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság által.

Területhasznosítás (jelenlegi kezelés)

Mezőkövesd község határában az intenzív mezőgazdasági művelésű táblák jelentősen megnyírbálták a természetes növénytakaró kiterjedését. A vizsgált területen már csak mozaikszerű darabok formájában maradtak meg táblaszegélyi gyepek, fás, bokros vizes és nádas foltokként.

A nagytáblás szántóterületek kialakításával és a nem kellően szakszerű művelési technológiák megválasztásával csökkent a termőföld mennyisége, a talaj termőképessége pedig romlott. A kivágott fasorok és erdőfoltok miatt a természetes rendszerek állapota átalakult, jellemzővé vált a talajsavanyodás.

A 90-es években bekövetkező tulajdonváltással a mezőgazdaságilag művelt területek tovább aprózódtak, és a területhasználat még kevésbé alkalmazkodik a táji adottságokhoz: figyelmen kívül marad a mikro-domborzat, a különböző talajadottságok és az eltérő vízgazdálkodású talajszerkezet. A területet az intenzív használat jellemzi, és főképpen a szántóművelés.

A teljesség igénye nélkül a termelt kultúrnövények az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- nagy vetésterületen általánosan fellelhető a kukorica, az őszi kalászosok - rozs, tritikálé - és napraforgó. A közöttük való választást az elérhető nyereség nagysága határozza meg. A mai felvásárlási árakkal a kalászosok igen csekély jövedelmezőségűek, szinte jónak ítéltető, amennyiben fedezi a termesztés kiadásait. A napraforgónak még az érésben lépő szép állománya sem tudja garantálni a nyereséget, mert a betakarítás időszakára gyakran beáll az elhúzódó esős időszak, és az akár teljesen megghiúsítja az aratást. A kukorica stabil területi túlsúlyát a még napjainkban is a vele elérhető legnagyobb nyereség biztosítja.

- az ökológiai szélsőségek ellenére (csapadékmennyiség, csapadékeloszlás, tavaszi fagyok, heterogén talajadottságok, stb.) jelentős a gyümölcsstermesztés alma és meggy vonatkozásában.
- a tájegységi termesztési hagyományok részben még meghatározóak, és bár változott a dohány felvásárlása, a termelői kedv még nem csökkent.
- évenként változó igény mutatkozik a klasszikus zöldségfélékre (uborka, káposzta, paprika, paradicsom,stb.), mert a konzervgyárak rapszodikusán működnek.
- nem jellemző az újabban felmerülő fogyasztói igényre sem pl. madáreleségnek fénymagot, kölest, stb. vetni.

Természetföldrajzi jellemzők

A térség bemutatása

A terület állatvilágán is jól érződik a táj kettős arculata: a nagyobb, főleg egyszikűekkel borított tömbre a pusztai fajok a jellemzők, míg a hullámtéri területen az ártéri fajok dominálnak. A gazdag madárvilág különösen értékes tagjai a tűzok, a kerecsensólyom, a kékvércse, a parlagi sas és a szalakóta. A kis őrgébics is a terület legjellemzőbb pusztai élőhelytípusait részesíti előnyben. Őszi vonulás idején a darvak és a vadludak tömegei, a tavaszi időszakban pedig a parti madarak nagy csapatai lepik el a pusztai élőhelyeket. Emlősök közül a védett ürge a pusztai ragadozók fontos táplálékállata. A puszta kiemelkedően értékes emlősfaja, a nemrég önálló faji státuszt kapott magyar szöcskeegér, melynek csak a BMTK területén találhatóak ismert élőhelyei.

A szikesréti magaskórósok megmaradt foltjainak környékén találjuk az egyik legértékesebb védett lepkefaj, a nagy szikibagoly populációit. A lepke hernyója tápláléknövényként a társulásalkotó sziki kocsordot igényli, így a faj fennmaradásának biztosításához a növénytársulás védelme szükséges. További védett rovarfaj az aranypettyes bábrabló, a bíborcincér, az imádkozó és a sisakos sáska. Előfordul itt az igen dekoratív kis színjátszólepke. A déli, egykori ártéri részeken, a tölgyes elegyes facsoportok környékén szarvasbogarak és orrszarvú bogarak is előfordulnak. Jellemző madarak itt a fekete gólya, a réti sas és a fekete harkály.

A terület folyamatos kiszáradása nem kedvezett a halak előfordulásának. A Nagyszéklápa környéki kísérleti élőhely-rehabilitációs munkálatok azonban bebizonyították, hogy a megfelelő élőhelyi viszonyok kialakítása után igen hamar képesek visszafoglalni az eredeti élőhelyeiket. A vízviszatarítási munkálatok után azonnal megjelent a réti csík, a compó és az aranykárász is. Jellemző kételtű és hullófajok a vöröshasú unka, a pettyes és a tarajos göte, a vízisikló és a mocsári teknős. A csapadékban gazdag években a kaszálórétek magas fűvében megtelepszik a haris.

A Borsodi-Mezőség a Pannon régió, Alföld flóraidéknek, Tiszántúl flórajárásába tartozik. Északról a Bükk, délről a Tisza-völgy határolja. Keletről a Sajó-Hernád-síkja, nyugatról a Hevesi-sík átmenet nélkül veszik körbe, nincs barrier, ezáltal szerves kapcsolata van mindkét területtel. Két eltérő arculatú táj alkotja, ahol a domborzat és a talajviszonyok különbözősége eltérő növényzet kialakulását és fennmaradását tette lehetővé. Az északi rész a bükki patakok (Csincse-patak, Kácsi-patak, Tardi-ér, Nádi-ér) által alakított hordalékkúp. A hordalékkúpon („pusztai rész”) igen sok elhagyott folyómeder található, melyekben mára a feltöltődés révén mocsári növényzet alakult ki. A déli rész a Tisza élő ártere volt. Az áradások rendszeresen elöntötték, ezért mocsarai részben feltöltődtek, nyáron hamarabb kiszáradnak, mint az északabbi részek mélyebb, sokszor meredek partú mocsarai.

A pusztai rész egyetlen hatalmas gyepterület, melyet a kanyargó mocsarak szabdalnak fel, míg a peremeken és a pusztai gyepek közé zárványként ékelődve szántóterületek találhatók. A száraz gyepterületek részben ősi löszpusztarétek, melyeket hagyományosan legeltetéssel hasznosítottak, hasznosítanak. Fajai egyrészt alföldi jellegűek (pl. macskahere, hengeresfészű peremizs, nyúlank sárma), másrészt a Bükkaljáról részben a patakok segítségével „lehordott” sztyepp- és erdőssztyepp fajok (pl. agárkosbor, tavaszi hérics, közönséges borkóró, parlagi rózsa). Míg a löszgyepek esetén a legeltetés erős degradációs tényező, addig a természetes, ősi szikesek esetében a nyílt felszínű gyepek fő fenntartó tényezője. A Borsodi-Mezőség területén mind az ősi típusú szikesek, mind pedig a vízrendezés hatására a réti talajok szolonyecesedésével létrejött másodlagos állományaik megtalálhatók. Jellemző feltűnő fajaik közül kiemelhetők a tavasszal virágzó kamilla és a nyárvégi puszták képét meghatározó sóvirág. A szikesek fajai jórészt kontinentális – eurázsiai elterjedésűek, melyek jól alkalmazkodtak a klimatikus, talajtani adottságokhoz. Növényföldrajzi szempontból értékes fajai a kígyófarkfű, az erdélyi és a vékony útifű, a bárányparj és a heverő seprűfű. A szikes mocsarakban tenyészik a gyakorinak mondható kislefű, a kétsoros sás, a pannon bennszülött boglárka és a sziki boglárka. Állományalkotó a vízi harmatkása, a tavi káka, a sziki káka és a parti sás. A mocsarak igazi ritkasága a zsombéksás, a mocsári kosbor, a kornistárnics és a lápi ibolya, melyek termőhelyei egy-egy feltöltődött lápszemmaradvány utolsó maradványai a pusztában. Sajátos növény-összetételűek az egykori vízfolyások kissé szikesedő talaján kialakult sziki magaskórósok, melyek vezérnövényei a réti őszirózsa és a sziki kocsord. Ezek mellett számos más dekoratív védett növény is előfordul, így a fátyolos nőszirm, a réti iszalag, a bugás hagyma és a macskahere.

Élőhelykezelések

A Borsodi-Mezőségre a mozaikos élőhelyek jellemzőek, és elsődleges cél ezeknek a fenntartása. Ezzel párhuzamosan a természetvédelmi kezelés egyik legfontosabb feladata a vizes élőhelyek rehabilitációja. Ez két ütemben történt meg, különböző Európai Uniói források felhasználásával (KAC, LIFE ENVIRONMENT, KEOP). A megvalósított tereptárgyak lehetővé teszik a vízvisszatartást a mélyebb fekvésű területeken, amelyek így alkalmassá válnak különböző vizes élőhelyhez kötődő növény- és állatfajok megtelepedésére.

A Nemzeti Park Igazgatóság vagyonkezelésében lévő területek zöme haszonbérbe van adva állattartó gazdálkodóknak, olyan előírásokkal amelyek a természetvédelmi értékek megőrzését biztosítják. A saját kezelésben lévő területek kezelésére létrejött a Batúz-tanya Természetvédelmi Kezelési Központ, amely egy extenzív tartástechnológiára alapozott állattartó telep a Borsodi Mezőség Tájvédelmi Körzet védett gyepterületeinek, vizes élőhelyeinek kezelésére és fenntartására. A terület kiemelkedő élőhely- és fajdiverzitása indokoltá teszi a komplex, sok természetvédelmi és fajvédelmi szempont figyelembe vevő élőhelykezelés megvalósítását, amelyben a fő cél a természetvédelmi szempontból kiemelkedő hazai és nemzetközi védelem alatt álló fajok ökológiai igényeinek kielégítése. A Batúz-tanyán ennek érdekében végzi a területek kezelését, amelyhez a védett őshonos mezőgazdasági állatfajták közé sorolt Furioso - North Star fajtájú lovak, valamint a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták közé sorolt magyar merinó juhok és őshonos magyar tarka szarvasmarhák tartását valósította meg a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság.

Fajvédelem

A BMTK területén és környékén a legnagyobb múlttal rendelkeznek a madártani fajvédelmi programok. Első körben a mesterséges fészkelőhely létesítésével telepíthető fajok volt a védelmi cél pl. ragadozó madarak és odúlakók. Az igazgatóság finanszírozásában, valamint az Európai Uniói pályázatok támogatásával kisebb és nagyobb léptékű és volumenű fajvédelmi programok indultak és zajlanak a következő fajok tekintetében:

- Túzok szabadtéri védelme a LIFE 04 NAT/HU/000109 program keretében
- Parlagi sas védelem a Kárpát-medencében 2002-2005 LIFE 02 NAT/H/8627
- A kerecsensólyom védelme a Kárpát-medencében LIFE 06 NAT/H/000096
- A kék vércse védelme a Pannon régióban LIFE 05 NAT/H/000122
- A szalakóta védelme a Kárpát-medencében LIFE13/NAT/HU/000081
- a fokozottan védett nappali ragadozómadarak ökológiájának vizsgálata,
- gyöngybagoly védelmi program
- a magyar szöcskegér előfordulása és ökológiája
- Az éjszaka repülő rovarok és lepkék állományának kutatása.
- A vadászható fajok állománydinamikájának vizsgálata a természetvédelmi kezelés hatásainak felmérésére
- A vizes élőhelyek kételtű, hulló és halfaunisztikai vizsgálata

Természetvédelmi problémák

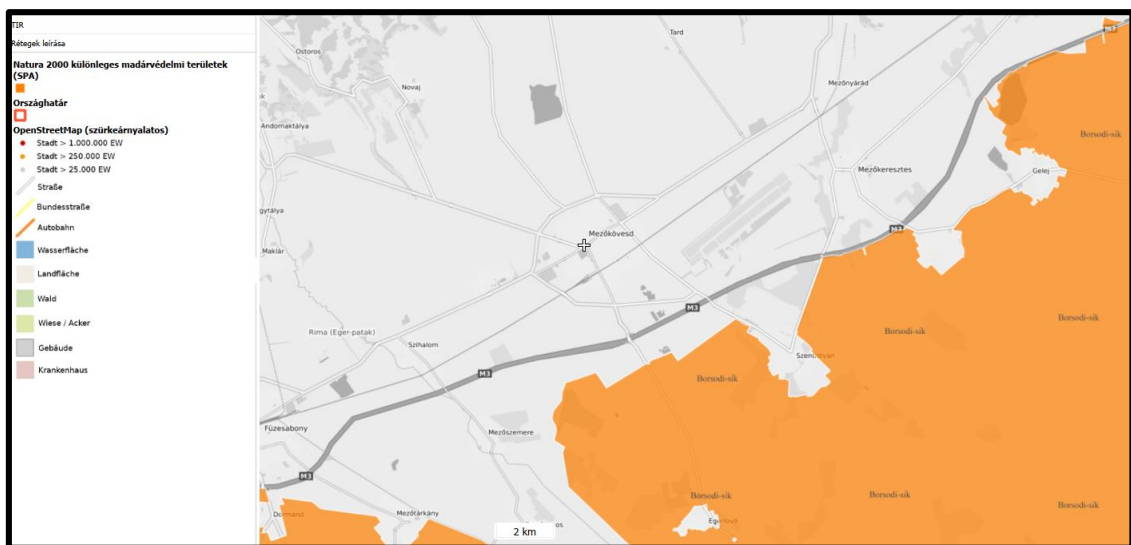
A tájhasználatban bekövetkező változások az elmúlt száz évben drasztikusan hatottak az élőhelyek szerkezetére. A füves élőhelyek visszaszorultak, az idős fák eltűntek, így sok élőlény számára is csökkent az élettér. Az ártéri ligeterdők, a pusztában lévő fás legelők, idősebb magányos fák, vagy kisebb facsoportok, öreg gyümölcsfák és gyümölcsösök mára már szinte teljesen eltűntek, részben az elmúlt évtizedek erdészeti, vízügyi gyakorlata, részben a fakivágások miatt. Ezzel párhuzamosan csökkent az állománya az odúkészítő fajoknak (harkályfélék), amelyek nem használt odút számos védett vagy fokozottan védett madárfaj elfoglalja (pl. szalakóta, búbos banka, füleskuvik, énekesmadarak). A legelők és kaszálók száma is drasztikusan csökkent a mezőgazdasági módszerek változásával, elsősorban a jó termőképességű löszgyepeket törték fel, így a löszhöz kötődő növényfajok szinte kivétel nélkül eltűntek ezekről a területekről. Emellett a rovarirtó szerek használata veszélyezteti számos ritka védett rovar populációját. Emellett a rovarevő állatfajok, köztük fokozottan védett fajok számára is (pl. kék vércse, szalakóta, csíkos szöcskegér, fehér és fekete gólya) a prédaállatok száma is lecsökken. Azonban nem csak a rovarok mennyisége csökken, hanem a nagy dózísú peszticid a velük táplálkozóknál is okozhat közvetlen vagy közvetett mérgezési tüneteket. A peszticidek többsége hormonmoduláns, karcinogén hatású, melyek közvetett és hosszú távú hatásai nem ismertek.

Igen jelentős kárt okoznak a predátorok (róka, nyest, vaddisznó) is, elsősorban a földön fészkelő madárfajok tekintetében.

A vártárol vadászó madarak gyakran használják a középvezettségű vezetékeket, illetve azok oszlopait leshelynek. Szigeteletlen, vagy nem megfelelően szigetelt oszlopok esetén könnyen áramütést szenvedhetnek. Emellett éjszakai vonulásuk során, vagy a fiatal, tapasztalatlan madarak kirepülésekor a vezetékeknek ütközve is elszenvednek gyakran halálos sérüléseket. A Borsodi-Mezőség Tájvédelmi Körzetben a települések és a tanyák közvetlen környékétől eltekintve, a légkábelek igen jelentős része földkábelre van kicserélve, így ez a tényező inkább a nem védett, Natura 2000-es területrészek környékén jelent erőteljesebb veszélyeztető tényezőt.

NATURA 2000 érintettség:

Borsodi sík

Terület neve: Borsodi-sík
Terület kódja: HUBN10002
Kiterjedés (ha): 36239.85
Védettség, státusz: Terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül
Különleges Madárvédelmi Terület

Általános leírás, jellemzés

A területen a kijelölés alapjául szolgáló, un. jelölőfajok közül az országos és nemzetközi viszonylatban is jelentős állománnyal bíró (A és B kategóriába sorolható) madárfajok kedvező védelmi helyzetének fenntartása, egyes fajok vonatkozásában védelmi helyzetük javítása a cél.

A területhez kötődő legfontosabb európai közösségi jelentőségű madárfajok:

- Nyári lúd (*Anser anser*)
- Parlagi sas (*Aquila heliaca*)
- Fattyúszerkő (*Chidonias hybridus*)
- Szalakóta (*Coracias garrulus*)
- Haris (*Crex crex*)
- Kerecsen (*Falco cherrug*)
- Kékvércse (*Falco vespertinus*)
- Daru (*Grus grus*)
- Kis őrgébics (*Lanius minor*)

Az eurázsiai sztyepek jellegzetes madárfajainak védelmére élőhelyrekonstrukciós programok is zajlanak, amelyek révén a vizes élőhelyek kiterjedése tovább nő. Az élőhelyek ökológiai állapota jónak mondható, a terület egy része védett is. Elsősorban szántók és természetes fátlan növénytakasulások (sztyeprétek, szikesek) dominálják a tájat.

Természetvédelmi célkitűzések

Általános célkitűzések:

A különleges madárvédelmi terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló madárfajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, fejlesztése, az ezen célok elérését szolgáló természeti állapot és fenntartó földhasználat feltételeinek biztosítása.

Specifikus célok:

- A területen előforduló időszakos vízállások megtartása, a vizes élőhelyfejlesztések üzemeltetése, kezelésük hosszú távú biztosítása;
- A vizes élőhelyek ökológiai vízigényének és természeteshez közeli vízjárásának biztosítása a fészkelő vízimadárfajok és az azok táplálékbázisát alkotó vízi szervezetek ökológiai igényeinek megfelelően;
- A mocsári szukcessziós sor (lápok - nádasok / gyékényesek / tavikákások – magassásosok – mocsárrétek) mozaikoltságának fenntartása a kezelési feladatok összehangolásával, az adott év ár- és csapadékjárásának a figyelembe vételével;
- Nádasok időbeni és térbeni változatosságának biztosítása a téli nádaratás szabályozásával;
- A nyílt vízfelület, a hínárnövényzet és a változatos összetételű mocsári növényzet arányának területrészek szerinti fenntartása, optimalizálása, helyreállítása.
- Az időszakos vízborítású területek arányának növelése, parti madarak fészkelési lehetőségeinek fejlesztése.
- A haris költését biztosító gyepterületek kiterjedésének növelése, hariskímélő kaszálási technikák alkalmazásával.
- A térségre jellemző gyepterületek természetes állapotának fenntartása a megfelelő gyephasznosítás és kezelés biztosításával;
- Nem hasznosított gyepterületek esetében a szukcessziós folyamatok gátlása, a fás-és cserje vegetáció, valamint a nem őshonos inváziós fajok és a nád terjedésének megakadályozása;
- Szántóföldek esetében fenn kell tartani a térségre jellemző, hagyományos növénykultúrák területi részesedését, és támogatni kell az alacsony intenzitású termesztéstechnológia alkalmazását;
- Kerülni kell, illetve megakadályozandó az intenzív technológián alapuló és a hagyományos táj-és élőhelystruktúrába nem illeszkedő nagy területigényű monokultúrák (energia-ültetvények) térnyerése;
- A területen előforduló fasorok, facsoportok, erdősávok fenntartása, természetességi állapotuk őshonos fafajokkal történő javítása;
- Mesterséges költőhelyet biztosító odúk és költőládák (elsősorban szalakóta és vércsefajok érdekében) fenntartása és fejlesztése, ezáltal a facsoportok és erdősávok fokozottabb védelme biztosítandó;

- A terület apróvadállományának megerősödését szolgáló, valamint a fészkelő madárfajokat veszélyeztető predátor- és dúvadállomány kontrollját biztosító vadgazdálkodás támogatása;
- Szándékos vagy gondatlanságból fakadó madármérgezések teljes felszámolása;
- Egyes prioritás-fajok vonatkozásában (pl. daru, fekete gólya, partimadarak) a fészkelő, - gyülekező, - éjszakázóhelyek védelme, zavartalanságuk biztosítása;
- A Tisza-tóval szomszédos, a vonuló-telelő vadlúdállományok táplálkozóterületeként kiemelt fontosságú mezőgazdasági környezetben a kedvező növénykultúrák területarányának biztosítása.
- Új, táji léptékben ható, a nyílt, tagolatlan pusztai környezethez kötődő madárfajok állományát veszélyeztető vonalas létesítmények kiépítésének megakadályozása, a meglévő, napjainkra gazdasági funkcióját veszített vonalas létesítmények felszámolása;
- A területen lévő középvezetékű vezetékek és oszlopok madárvédelmi eszközökkel történő felszerelése, ill. meglévő szabadvezetékek földkábelrel történő kiváltása szükséges;
- Nagy területigényű, a madarak megtelepedését, vonulását károsan befolyásoló energetikai beruházások (pl. szélerőműpark, fotovoltikus naperőműpark) nem támogatottak.

Veszélyeztető tényezők

- idegenhonos invazív fajok
- természetes szukcesszió, eutrofizáció
- klímaváltozás

Jelölő fajok:

Nagy kócsag	<i>Egretta alba</i>
Kékbegy	<i>Luscinia svecica</i>
Sárszalonna	<i>Gallinago gallinago</i>
Réti fülesbagoly	<i>Asio flammeus</i>
Lappantyú	<i>Caprimulgus europaeus</i>
Böjti réce	<i>Anas querquedula</i>
Parlagi pityer	<i>Anthus campestris</i>
Pajzsoscankó	<i>Philomachus pugnax</i>
Pusztai ölyv	<i>Buteo rufinus</i>
Batla	<i>Plegadis falcinellus</i>
Nyári lúd	<i>Anser anser</i>
Fülemlesitke	<i>Acrocephalus melanopogon</i>
Kékes rétihéja	<i>Circus cyaneus</i>
Vetési lúd	<i>Anser fabalis</i>
Szírti sas	<i>Aquila chrysaetos</i>
Nagy goda	<i>Limosa limosa</i>
Kormos szerkő	<i>Chlidonias niger</i>
Békászó sas	<i>Aquila pomarina</i>
Fekete gólya	<i>Ciconia nigra</i>
Fehér gólya	<i>Ciconia ciconia</i>

Túzok	Otis tarda
Vörös gém	Ardea purpurea
Nagy póling	Numenius arquata
Kerecsensólyom	Falco cherrug
Barátréce	Aythya ferina
Kék vércse	Falco vespertinus
Fattyúszerkő	Chlidonias hybridus
Kis vízicsibe	Porzana parva
Feketenyakú vöcsök	Podiceps nigricollis
Kék vércse	Falco vespertinus
Barátréce	Aythya ferina
Kanalasgém	Platalea leucorodia
Daru	Grus grus
Füleskuvik	Otus scops
Haris	Crex crex
Parlagi sas	Aquila heliaca
Partifecske	Riparia riparia
Karvalyposzáta	Sylvia nisoria
Gólyatöcs	Himantopus himantopus
Hamvas rétihéja	Circus pygargus
Barna kánya	Milvus migrans
Aranylile	Pluvialis apricaria
Halászsas	Pandion haliaetus
Kis kócsag	Egretta garzetta
Csörgő réce	Anas crecca
Küszvágó csér	Sterna hirundo
Kendermagos réce	Anas strepera
Tövisszúró gébics	Lanius collurio
Kis őrgébics	Lanius minor
Fekete gólya	Ciconia nigra
Szalakóta	Coracias garrulus
Bölömbika	Botaurus stellaris
Fekete harkály	Dryocopus martius
Cigányréce	Aythya nyroca
Üstökösgém	Ardeola ralloides
Kerceréce	Bucephala clangula
Kígyászölyv	Circaetus gallicus
Jégmadár	Alcedo atthis
Pettyes vízicsibe	Porzana porzana
Réti cankó	Tringa glareola
Barna rétihéja	Circus aeruginosus
Parlagi sas	Aquila heliaca
Balkáni fakopáncs	Dendrocopos syriacus
Vörösnyakú vöcsök	Podiceps grisegena
Nagy lilik	Anser albifrons
Kis bukó	Mergus albellus
Gulipán	Recurvirostra avosetta
Piros lábú cankó	Tringa totanus
Kanalas réce	Anas clypeata
Kis vöcsök	Tachybaptus ruficollis

Vándorsólyom	Falco peregrinus
Törpegém	Ixobrychus minutus
Székicsér	Glareola pratincola
Kék galamb	Columba oenas
Havasi lile	Charadrius morinellus
Széki lile	Charadrius alexandrinus
Lappantyú	Caprimulgus europaeus
Ugartyúk	Burhinus oedicnemus
Kontyos réce	Aythya fuligula
Kis póling	Numenius phaeopus
Bakcsó	Nycticorax nycticorax
Függőcinege	Remiz pendulinus
Guvat	Rallus aquaticus
Kis kárókatona	Phalacrocorax pygmeus
Darázsölyv	Pernis apivorus
Barkós cinege	Panurus biarmicus
Tőkés réce	Anas platyrhynchos
Rétisas	Haliaeetus albicilla

Borsodi-mezőség

Terület neve:	Borsodi-Mezőség
Terület kódja:	HUBN20034
Kiterjedés (ha):	14849.84
Védettségi státusz:	Terület státusza a Natura 2000 hálózaton belül Különleges Természetmegőrzési Terület

Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Általános célkitűzések:

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot és a kedvező természetvédelmi állapottal összhangban lévő gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Fő célkitűzések

- A területen található, hagyományos tájhasználatot reprezentáló szikes- és löszgyepek fenntartása, a legeltetés és kaszálás idő- és térbeli mozaikosságának fenntartásával (többek között az ürge (*Spermophilus citellus*) fenntartása érdekében);
- A kistűzű aszat (*Cirsium brachycephalum*) állományok természetvédelmi helyzetét javítani szükséges, elsősorban az élőhelyeit kedvezőtlenül megváltoztató vízelvezetések mérséklésével és megszüntetésével, a természetes vízháztartási viszonyok helyreállításával, továbbá az élőhelyeit érő, mezőgazdasági eredetű zavaró hatások (így szervesanyag- és vegyszerbemosódások) csökkentésével, és az állományokat érintő mezőgazdasági területhasználat javítása révén;
- A sziki kocsordos rétekhez köthető nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*) élőhelyein a kaszálási időpontok, illetve a kaszálási módok megválasztását az adott év vízjárási viszonyainak megfelelően kell meghatározni, figyelembe véve a tápnövény fenológiai fázisát, állapotát is;
- A vöröshasú unka (*Bombina bombina*), valamint dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*) teljes életciklusát biztosító vízi-vizes-szárazföldi élőhely-komplexek jó természetességi állapotának megőrzése, különösen az időszakos vándorlást, illetve diszperziót biztosító folyosók fenntartása / helyreállítása;
- A csíkos szöcskegér (*Sicista subtilis*) potenciális és ismert élőhelyein a növényvédő- és rágcsálóirtószerek használatát meg kell tiltani. A szántóföldi műveléses tűzokvédelmi gazdálkodás vegyszeres növényvédelmét csökkentett mennyiségű gyomirtó és gombaölő szerekkel szükséges megvalósítani. A lehetséges predátorok (vaddisznó, róka, kóbor kutya és macskák) számát a csíkos szöcskegér élőhelyein, a legminimálisabb szinten szükséges tartani, valamint a faj szempontjából kedvező növényzeti szerkezetet ki kell alakítani illetve fenn kell tartani;
- A vizes rekonstrukcióval érintett területegységen a vízviesszatartás biztosítása; a mocsári, mocsárréti elemek életfeltételeinek biztosítása érdekében

- Kiemelt fontosságú cél a következő fajok/élőhelyek kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása/helyreállítása:
 - pannon szikes sztyeppék és mocsarak (*1530)
 - síksági pannon löszgyepek (*6250)
 - kiskécskű aszat (*Cirsium brachycephalum*)
 - sztyeplepke (*Catopta trips*)
 - nagy szikibagoly (*Gortyna borelii*)
 - vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
 - dunai tarajosgöte (*Triturus dobrogicus*)
 - csíkos szöcskegér (*Sicista subtilis*)
 - ürge (*Spermophilus citellus*)

További célok

- A legelő állatfajok tekintetében prioritást élvez a szarvasmarha, a juh és a ló;
- A gyepek fenntartásához szükséges, legeltetéshez kapcsolódó táji elemek (pl. kutak és itatók, szálláshelyek) fenntartása, szükség szerinti fejlesztése;
- A gyepek részarányának növelése, az arra alkalmas szántóföldek visszagyepesítésével;
- A zárványt képező szántóterületeken csökkenteni kell a vegyszerhasználatot, támogatni kell az alternatív, ill. integrált növényvédelmi rendszereket;
- A gyepeken felforró szűrés legelőgyomok arányának csökkentése, előtérbe helyezve a mechanikus gyomirtást; kivételt jelentenek ez alól a csíkos szöcskegér élőhelyei, amelyeket tipikusan ilyen gyomos vegetáció borít.
- A szikes gyepeken felforró, gyomként jelentkező nád mechanikus visszaszorítása legeltetéssel és tisztító kaszálással;
- A területen megtalálható fasorok, erdősávok fenntartása, felújítása, előtérbe helyezve az erdőgazdasági tájra jellemző, honos fafajokat (pl. kocsányos tölgy, mezei szil, mezei juhar, tatárjuhar, magyar kőris);
- A területen előforduló szikes mocsarak, mocsárrétek és a másodlagos vizes élőhelyek (belvizes szántók, kubikgödrök) vízellátottságának a biztosítása, a gyepeken található belvíz lehetőség szerinti megtartásával;
- A terjedő inváziós lágyszárú fajok (kiemelten a közönséges selyemkóró és az energiafűre /Szarvasi-1" energiafű/) kiszorítása a tervezési területről, kiemelten a gyepterületek esetében.
- A vonalas létesítmények (utak, csatornák, árkok) mellett terjedő – és ezáltal erős fertőzési gócként jelentkező – inváziós növényfajok visszaszorítása szükséges (pl. gyalogakác, zöld juhar, amerikai kőris, selyemkóró, vadcsicsóka, süntök).

Jelölő élőhelyek ((kiemelt jelentőségű élőhely*))

- 1530* Pannon szikes sztyeppek és mocsarak
- 6250* Síksági pannon löszgyepek
- 3130 Oligo-mezotróf állóvizek *Littorelletea uniflorae* és/vagy *Isoeto-Nanojuncetea* vegetációva

Jelölő fajok (kiemelt jelentőségű faj*)

Kisfészkű aszat	<i>Cirsium brachycephalum</i>
Sztyeplepke	<i>Catopta thrips</i>
Nagy szikibagoly	<i>Gortyna borelii lunata</i>
Vöröshasú unka	<i>Bombina bombina</i>
Dunai tarajosgőte	<i>Triturus dobrogicus</i>
Molnárgörény	<i>Mustela eversmannii</i>
Közönséges denevér	<i>Myotis myotis</i>
Csíkos szöcskegér	<i>Sicista subtilis</i>
Ürge	<i>Spermophilus citellus</i>

3. A BERUHÁZÁS

3. A terv vagy beruházás

3.1. A Natura 2000 területre hatással lévő terv vagy beruházás bemutatása, céljának meghatározása

A területen tervezett tevékenység: öntözőtelep.

A beruházás során korszerű, víz és energiatakarékos körforgó lineár öntöző berendezéssel tervezik kijuttatni az öntözővizet a területre. A tervezett öntözőtelep vízellátását a Hór-völgyi víztározóból kívánják megoldani. Az öntöző vizet a Hór patak igénybevételeivel, mint vízszállító útvonal, vezetik tovább, szükség szerint a Hór patakba történő vízleeresztéssel ill. visszaduzzasztással. Így az öntözővíz az elektromos szivattyútelepeken keresztül, tápvezetéken jut el a lineár öntözőberendezések központi tornyáig.

3.2. A terv vagy beruházás mérete, jelentősége, tervezett időtartama

Az építési helyszín

Az öntözőtelep létesítése, üzemeltetése az EVD-ben bemutatott területeken történik. Az öntözőtelep létesítése mintegy 1250 ha területet érint. A szivattyútelepek kiépítése, a nyomóvezetékek fektetése, az öntözőrendszerek telepítése 4-6 hónapot vesz igénybe, a munkálatokat 2022. II. negyedévében tervezik. Az öntözőrendszer elemei nagyobb darabokban érkeznek a helyszínre, ahol csak az összeszerelést végzik, így anyagdepóniák, lerakatok létesítésére nincs szükség.

3.3. A terv vagy beruházás térbeli kiterjedése, az általa igénybe vett terület és az okozott hatás nagysága, kiterjedése, térképi ábrázolása. A terv vagy beruházás kivitelezésének várható időtartama, valamint a kivitelezés során várható átmeneti hatások bemutatása (felvonulási létesítmények, anyag-nyerőhelyek, a szállítás vagy egyéb személy- és gépjárműforgalom zavaró hatása stb.). A terv vagy beruházás megvalósításához szükséges létesítmények ismertetése

A kivitelezési munkák során, melyek várható időtartama 4-6 hónap, a tervezési területen nagyrészt szerelési munkálatok fognak történni. A nyomóvezetékek fektetése során kismértékű építési tevékenység (árokásás) is zajlik. A munkálatokkal járó zaj és por (legfőbb kibocsátók a szállítójárművek), valamint a munkagépek vizuális hatása gyakorolhat kedvezőtlen hatást a tervezési terület közvetlen környezetére. A tervezési terület munkagépek általi megközelítése a település felől, belterületről történik, a közvetlen megközelítés pedig a főútról.

A tervezési területen a tervezett beruházás kivitelezésének a fázisában számottevő talajszennyezéssel nem kell számolni, mivel a területen munkát végző járművek karbantartását, tankolását nem itt végzik és a megfelelően karbantartott gépjárművekből olaj elfolyás vagy csepegés normál körülmények között nem várható.

Az építési/szerelési munka egy műszakban, csak nappal, természetes megvilágítás mellett történik. Az építés során lég és zajterhelést okoznak az anyagmozgatást és építést végző munkagépek. Az üzemeltetés időszakában az elektromos meghajtású szivattyú nem okoz zajterhelést.

Tervbe vett környezetvédelmi létesítmények és intézkedések

A beruházás megvalósításához az szivattyútelepeken, a nyomóvezetéseken és az öntözőrendszeren kívül más létesítmény nem szükséges.

3.6. A terv vagy beruházás hatásterületén lévő természeti állapot ismertetése

A vizsgált terület általános jellemzése (A jelenlegi állapot)

A beruházó Mezőkövesd külterületén a használatukban lévő földterületeik egy részén a napjainkban legmodernebb, víztakarékos talajt - növényt egyaránt kímélő, lineár öntözőtelep létesítése mellett döntött. A tervezett öntözőtelep Mezőkövesd külterületi részén, a településtől Északi ill. Déli területeken helyezkedik el. Az öntöző vizet a Hór patak igénybevételével, mint vízszállító útvonal, vezetik tovább, szükség szerint a Hór patakba történő vízleeresztéssel ill. visszaduzzasztással. Így az öntözővíz az elektromos szivattyútelepeken keresztül, tápvezetéken jut el a lineár öntözőberendezések központi tornyáig.

A beruházással érintett területek:

Szántó: Természetes növényzettel nem rendelkező terület.

Árok: Teljes egészében a szántó részei, természetes növényzettel nem rendelkező területek.

Csatorna/Patak: Fajszegény, a zavaráshoz alkalmazkodott, főleg nitrofil fajokból álló gyomnövényzet a rézsűkön, a mederben helyenként gyékényfoltok.

Dűlőút: Fajszegény, a zavaráshoz alkalmazkodott, főleg nitrofil fajokból álló gyomnövényzet, melyet nem érintenek a beruházások.

A beruházás nem gyakorol olyan hatást a környezetére, mely védett növényfajok állományainak fennmaradását veszélyeztetné.

A vizsgált terület Á-NÉR összefoglalása

Az élőhelyek leírásánál a Nemzeti Biodiverzitás-monitoringozó Rendszer keretében kidolgozott és elfogadott Általános Nemzeti Élőhely-osztályozási Rendszert is használhatjuk.

A beruházás Mezőkövesd külterületén található. A beruházás nem érint semmilyen természetvédelmi területet.

A talajt érő hatások a beruházást követően helyreállíthatók, a növényzeti károk tehát átmeneti jellegűek.

U11 Földutak, dűlők

A beruházás helyszíne földúton közelíthető meg, az ott található gyomnövényzet: *Achillea millefolium*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Artemisia absinthium*, *Convolvulus arvensis*, *Urtica dioica*, *Equisetum arvense*, *Elymus repens*, *Urophora cyparissias*, *Festuca rupicola*, *Galium erectum*, *Silene vulgaris*, *Cannabis sativa*.

T Agrár élőhelyek

A beruházás tervezett területét és közvetlen környékét zömmel szántóföldek veszik körbe. A szántókon egyéves kultúrák jellemzőek, meghatározóan napraforgó, kukorica és kalászosok.. A szántók többnyire gondozottak, intenzíven vegyszerezettek. A haszonnövények mellett főleg közönséges szegetális és egyéb gyomok jellemzőek: *Convolvulus arvensis*, *Xanthium italicum*, *Elymus repens*, *Chenopodium albus*, *Cirsium arvense*, *Matricaria inodora*, *Papaver rhoeas*, *Atriplex sagittata*, *Fallopia convolvulus*, *Mercurialis annua*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Amaranthus retroflexus*, *Panicum miliaceum subsp. ruderales* stb.

T1 Öntözőtelep

Az öntözőtelep helyszíne szántó terület. Az elmúlt időszakban repce, kukorica, kalászosok, borsó, stb. volt vetve. Az öntözőtelep létesítést követően előtérbe kerül a csemegekukorica, borsó, valamint a kalászos vetőmag termesztése. A 2021. évi bejárások alkalmával a táblaszéleken gyomnövényzet volt tapasztalható, melyek lényegében megegyeztek az OG kategória növényeivel.

S1-S7-P3 Lombos erdő, akácos

A táblaszéleken mezővédő kultúredős területeket találunk. Az erdős, fás területek aljnövényzete az OG-val megegyező. A faállomány akác, jegenyenyár, nemes nyár, kocsányos tölgy.

OC Gyepterület

Az öntözőtelepek környezetében helyenként kisebb kiterjedésű gyepterület található, melyet kaszálóként hasznosítanak.

OG Útszélek, csatornapartok

A vízkivételi helynek tekinthető Hór-völgyi víztározó valamint a Hór patak parti részén antropogén hatásokat jól tűrő lágyszárúakból álló aljnövényzet illetve fajszegény fás szárú cserjékből álló élőhelyek találhatóak, A bejárások alkalmával az alábbi fajlistát vettük fel:

• Közönséges	• Lándzsás útifű	• Giliszaűző varádics
• cickafark,	• Kőkény	• Pongyola pitypang
• Tarackos tippán	• Keskenylevelű perje	• Fehér here
• Réti ecsetpázsit	• Réti perje	• Nagy csalán
• Parlagfű	• Fekete nádalytő	• Mezei zsálya
• Gyalogakác	• Szürke aszat	• Egybibés galagonya
• Franciaperje	• Közönséges galaj	• Vadmurok
• Mezei katáng	• Réti csenkesz	• Héjakút mácsonya
• Mezei aszat		

A beruházási helyszíneken, valamint annak hatásterületen unikális, fokozottan védett illetve védett növényfaj nem fordult elő. A beruházás jelölő élőhelyet nem érint.

A vizsgált terület Gerinces-zoológiai értékelése

A vizsgált terület gerinces-zoológiai értékelését a 2021. tavaszi, nyári és őszi bejárás alapján állítottuk össze. A beruházási terület az intenzív mezőgazdasági művelés miatt kevésbé értékes területnek tekinthető. A területet leginkább táplálkozási célból keresik fel a magasabb rendű állatok, a kultúrnövény időszakosan bűvő helyet is jelenthet számukra. A víztározó parti része, a földutak magasabb aljnövényzete, a kisebb cserjék, a fás részek, fasorok bűvő és fészkelő helyet is jelentenek az állatok számára.

A több alkalmú terepbejárás alapján néhány jelentősebb faj előfordulása a következő:

Puhatestűek törzse (Mollusca)

Csigák osztálya (Gastropoda)

- pannon csiga (*Cepaea vindobonensis*)
- éticsiga (*Helix pomatia*)
- ugarcsiga (*Helix lutescens*)
- nagy meztelencsiga (*Limax maximus*)
- zebracsiga (*Zebrina detritina*)

Ízeltlábúak törzse (Arthropoda)

Ikerszelvényesek osztálya (Diplopoda)

- homoki vaspondró (*Schizophyllum sabulosum*)

Rovarok osztálya (Insecta)

Lepkék rendje (Lepidoptera)

- boglárkalepke (*Maculinea nausithous*)
- C-betűs lepke (*Comma c-album*)
- közönséges gyöngyházlepke (*Issoria lathonia*)
- kis apollólepke (*Parnassius mnemosyne*)
- nagy káposztalepke (*Pieris brassicae*)

Bogarak rendje (Coleoptera)

- lucernaböde (*Subcoccinella vigintiquatuopunctata*)
- hétpettyes katicabogár (*Coccinella septempunctata*)
- gabonafutrinka (*Zabrus tenebrioides*)
- közönséges lágybogár (*Kantharis fusca*)

Hártyásszárnyúak rendje (Hymenoptera)

- lódarázs (*Vespa crabro*)
- mezei poszméh (*Bombus agrorum*)
- házi méh (*Apis mellifera*)
- lopódarázs (*Sceliphron destillatorium*)

Poloskák rendje (Heteroptera)

- verőköltő bodobács (*Pyrrhocoris apterus*)
- bencepoloska (*Rhaphigaster nebulosa*)

Egyenesszárnyúak rendje (Orthoptera)

- zöld lombzöcske (*Tettigonia viridissima*)
- lőtücsök (*Gryllotalpa gryllotalpa*)
- mezei tücsök (*Gryllus campestris*)

Szitakötők rendje (Odonata)

- gyakori aca (*Aeschna affinis*)
- közönséges szitakötő (*Sympetrum vulgatum*)

Fogólábúak rendje (Mantodea)

- Ájtatos manó *Mantis religiosa*

Fülbemászók rendje (Dermaptera)

- Közönséges fülbemászó (*Forficula auricularia*)

Kétszárnyúak rendje (Diptera)

- házi légy (*Musca domestica*)
- kék dongólégy (*Calliphora vicina*)

Gerincesek törzse (Vertebrata)

Kétéltűek osztálya (Amphibia)

- zöld levelibéka (*Hyla arborea*) (VÉDETT)

Hüllők osztálya (Reptilia)

- fürge gyík (*Lacerta agilis*) (VÉDETT)

Madarak osztálya (Aves)

- búbos banka (*Upupa epops*) (VÉDETT)
- fácán (*Phasianus colchicus*)
- mezei veréb (*Passer montanus*) (VÉDETT)
- házi veréb (*Passer domesticus*) (VÉDETT)
- széncinege (*Parus major*) (VÉDETT)
- molnárfecske (*Delichon urbica*)
- füsti fecske (*Lacerta agilis*)
- barázdabillegető (*Motacilla alba*)
- seregély (*Sturnus vulgaris*)
- szarka (*Pica pica*)

Emlősök osztálya (Mammalia)

- sün (*Erinaceus concolor*) ((VÉDETT))
- róka (*Vulpes vilpes*) (VÉDETT)
- vakond (*Talpa europaea*) (VÉDETT)
- vándor patkány (*Rattus rattus*)
- güzü egér (*Mus musculus spicilegus*)
- mezei pocok (*Microtus arvalis*)

Értékelés: A területen és közvetlen környékén inkább zavarástűrő urbanizált fajokat találunk, ugyanakkor a környező területek színesebb állatvilága táplálkozás, kóborlás során itt is megfordul.

A beruházás élővilág védelmi hatásterülete

Az öntözőtelep egy jelenleg is szántóként funkcionáló területen jön létre, melyen területet a korábbi tevékenységeknek köszönhetően erős antropogén hatások érték, így természetes v. természet közeli élőhelyről nem beszélhetünk. A tervezett építés hatása semleges. Az élővilág védelmi hatásterület a beruházási helyszín teljes területe.

3.7. A terv vagy beruházás társadalmi, gazdasági következményeinek leírása

A fejlesztés szorosan illeszkedik a község, a kistérség fejlesztési terveihez. A gazdaságosabb, korszerűbb mezőgazdasági termelés, így a projekt megvalósulása kedvezően hat majd a térség lakosságára és gazdaságára is.

A beruházás során fokozottan figyelnek a térség természeti értékeinek megőrzésére.

4. A TERVEZETT BERUHÁZÁS KEDVEZŐTLEN HATÁSA

Az építés várható hatásai:

Élőhelyek:

Jelölő élőhelyet nem érintenek kimutatható közvetlen, vagy közvetett hatások.

Jelölőfajok:

A fajokat nem érintik kimutatható közvetlen, vagy közvetett hatások.

Az üzemelés várható hatásai:

Élőhelyek:

Jelölő élőhelyet nem érintenek kimutatható közvetlen, vagy közvetett hatások.

Jelölőfajok:

A fajokat nem érintik kimutatható közvetlen hatások. Közvetett hatásként a szivattyú zajkibocsátása jelentkezik, azonban ennek mértéke nem számottevő.

A tervezett beruházás jelölő fajokat sem közvetlenül, sem pedig közvetetten nem érint. A beruházás hatásterülete nem érint jelölő élőhelyet, az építés és üzemelés során jelentkező zajhatások, a por és a vizuális hatások kis területen jelentkeznek. Megállapítható továbbá, hogy a tervezett öntözőtelep létesítése az érintett Natura 2000 terület fenntartási tervében ismertetett célkitűzésekkel nem ellentétes, azokat nem befolyásolja.

5. ALTERNATÍV MEGOLDÁSOK

5. Alternatív (egyéb ésszerű) megoldások

5.1. A tervező, illetve beruházó által tanulmányozott alternatív megoldások bemutatása (a térbeli kiterjedés, elhelyezkedés, nagyságrend, módszer szempontjából)

A területet figyelembe véve nincs alternatív megoldás. A tervezés során figyelembe lett véve a lehető legkisebb területfoglalás, a védő távolságok betartásával együtt.

5.2. A szóba jöhető alternatív megoldások megvalósítását megnehezítő vagy kizáró okok leírása

Nem releváns.

6. A MEGVALÓSÍTÁS INDOKAI

6. A megvalósítás indokai

6.1. A terv vagy beruházás megvalósítása szükségszerűségének ismertetése

A tervezett beruházás gazdasági szempontból jelentős beruházás, mely a profittermelés mellett munkahelyeket teremt, így segítve a térség munkanélküliséggel sújtott lakosságán.

6.2. A terv vagy a beruházás megvalósításának szükségszerűségét a következő indokok valamelyike támasztja alá (a kívánt rész megjelölendő)

☐ társadalmi vagy gazdasági természetű kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt nem veszélyeztet)

- ☐ emberi egészség vagy élet védelme
- ☐ a közbiztonság fenntartása, megőrzése vagy helyreállítása
- ☐ a környezet szempontjából kiemelt jelentőségű kedvező hatás elérése
- ☐ a fenti kategóriákba nem sorolható, egyéb kiemelt fontosságú közérdek (amennyiben az kiemelt jelentőségű élőhelytípust vagy fajt veszélyeztet)

7. A KEDVEZŐTLEN HATÁSOK MÉRSÉKLÉSE

A tervezett, illetve javasolt, a beruházás révén bekövetkező kedvezőtlen hatások enyhítését, csökkentését, mérséklését szolgáló intézkedések:

Építési fázis:

- A munkaterületet jól láthatóan ki kell jelölni.
- A beruházással kapcsolatos munkálatokkal bolygatott területeken és azok környezetében a gyommentesítésről gondoskodni kell, az inváziós és termőhely-idegen megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni.
- Anyagdepóniák számának mérséklése, lehetőség szerint kikerülése azzal, hogy az előre összeszerelt szerkezeteket már a tényleges helyszínre építik be.
- A taposások mérséklésével, csak a szükséges mértékű és mennyiségű földmunkák elvégzésével a földterületek ideiglenes bolygatása minimális mértékűre csökkenthető.
- A NATURA 2000 élőhelyet a beruházás nem közelítheti meg 20 méternél közelebb.
- a felvonulási úton 15 km/h-ban határozzák meg a szállító járművek maximális megengedett sebességet.

Üzemeltetési fázis:

- a felvonulási úton 15 km/h-ban határozzák meg a szállító, karbantartást végző járművek maximális megengedett sebességet.

Beruházó kompenzációs intézkedések megtételét nem tervezi az érintett Natura 2000 terület vonatkozásában.

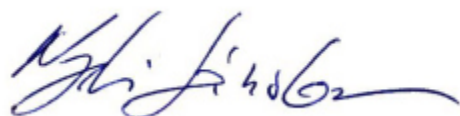
8. ÖSSZEGZÉS

A projekt megvalósítására kiválasztott terület egy szántó, az ott folytatott tevékenység miatt bolygatott terület. A kivitelezés során olyan időbeli ütemezés, természetvédelmi szempontokat elsődlegesnek tartó művezetés és technológiai megoldások alapján történik, ami folyamatosan ellenőrzi és megakadályozza az esetleges károkozást.

Megállapítható, hogy a projekt a létrehozás és üzemeltetés fázisában sem okoz jelentős károkozást a terület jelölő fajaira és azok élőhelyeit sem érinti kedvezőtlenül. Egyéb okozott hatások az építés és üzemelés időszakában is a kijelölt építési terület határain belül maradnak.

Az építés, majd az üzemeltetés során folytatott tevékenység sem sérti a NATURA 2000 területek védelme érdekében kitűzött célokat. Összességében megállapítható, hogy a vizsgált területen megépítésre tervezett öntözőberendezés, valamint az öntözőtelep üzemeltetése NEM OKOZ jelentős változást, ill. csökkenést az ismert védett fajok populációiban. A beruházás a jelölő fajok élőhelyeit nem érinti.

Nyíregyháza, 2021. december 27

Nyíri Sándor
szakértő

ORSZÁGOS KÖRNYEZETVÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI
ÉS VÍZÜGYI FŐFELÜGYELŐSÉG

Jogi, Termékdíj és Felügyeleti Főosztály
Jogi Osztály

Iktatószám: 14/834-4/2011.
Ügyműködő: dr. Bordás Ákos
Szakmai ügyintéző: Bóhm András

SZ-025/2011.

HATÁROZAT

Nyiri Sándor (lakik: 4432 Nyíregyháza, Kincs köz 17/A) kérelmezőt, aki

született:

anyja neve

diplomájának (oklevelének) kiállítója, száma, kelte:

1. Nyíregyházi Főiskola;
540/2000.; 2000. június 15.;
2. Debreceni Egyetem
T-485/2001.; 2001. június 24.

szakképzettségei:

biológia-kémia szakos tanár
környezetvédelmi és műszeres analitikus szakvegyész

SZTV

élővilágvédelem

szakterületen a 297/2009. (XII. 21.) Korm. rendelet 1. § (3) bekezdésének a) pontjának ab) alpontja, a 8. §, valamint a 9. § (1) bekezdése alapján nyilvántartásba vettem, számára a szakértői tevékenységet engedélyezem.

A névjegyzéki bejegyzés visszavonásig érvényes.

Budapest, 2011. április „ 11. ”.

Tolnai Jánosné Dr.
mb. főigazgató-helyettes

1016 Budapest, Mészáros u. 58/a	Levelezni: 1539 Bp. Pf. 675	www.orszagugyrendhatozasag.gov.hu
Telefon: 2249-198 Fax: 2249-246		orszagugyrendhatozasag.hu